

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

14 december 2005

VERZOEKSCHRIFT

over de studiefinanciering in het hoger onderwijs

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heren Jos De Meyer en Werner Marginet**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

DAMES EN HEREN,

1. Procedure

Op 30 mei 2005 diende de heer René Monteyne bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in over de studiefinanciering in het hoger onderwijs (Verzoekschrift nr. 57 (2004-2005)).

Dit verzoekschrift werd op 1 juni 2005 ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie.

Het verzoekschrift werd door de commissie behandeld op 29 september en 8 december 2005.

De commissie vroeg de Vlaamse minister van Onderwijs naar bijkomende informatie omtrent dit verzoekschrift.

2. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker vraagt om artikel 28 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs nietig te verklaren, dan wel aan te passen.

De verzoeker is vader van drie studerende kinderen in het hoger onderwijs. Vermits het kadastraal inkomen te hoog is, kunnen de kinderen niet genieten van een studiefinanciering. Tegen die beslissing diende hij reeds een bezwaarschrift in bij de afdeling Studietoelagen, die in antwoord daarop de eerdere beslissing bevestigde. Vermits de afwijzende beslissing gebaseerd is op artikel 28, vraagt hij dit artikel nietig te verklaren of aan te passen.

3. Bespreking

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, verwijst naar de bijkomende informatie van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming (zie bijlage). Die bijkomende informatie staat in zijn brief van 12 oktober 2005. De minister wil artikel 28 betreffende de KI-test op basis van een breedvoerige argumentatie zoals opgenomen in zijn brief, behouden.

De *leden* gaan unaniem akkoord met het informatieve antwoord en standpunt van de minister. De brief wordt als bijlage aan het verslag toegevoegd.

4. Conclusie

De *leden* sluiten zich unaniem aan bij de argumenten en het standpunt van de minister.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Jos DE MEYER
Werner MARGINET

Monica
VAN KERREBROECK

BIJLAGE

Antwoord van de heer Frank Vandenbroucke,
vice-minister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming,
over het verzoekschrift van de heer René Monteyne
over de studiefinanciering in het hoger onderwijs

Vlaamse Regering
Kabinet van de vice-minister-president,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL
Tel. 02-552 68 00 - Fax. 02-552 68 01
E-mail: kabinet.vandenbroucke@vlaanderen.be
E-mail: persdienst.vandenbroucke@vlaanderen.be

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck
Voorzitter Commissie Onderwijs
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

uw kenmerk

vragen naar / e-mail

john.deplecker@vlaanderen.be
kristof.veekmans@ond.vlaanderen.be

ons kenmerk

KN/OND/1237/11206
13EA/KV/05-0041

telefoonnummer

02/552.68.00
02/553.86.54

bijlagen

datum

12 oktober 2005

Betreft: Verzoekschrift van de heer René Monteye over studiefinanciering in het hoger onderwijs

Mevrouw de voorzitter,
Beste Monica,

Naar aanleiding van het verzoekschrift van de heer R. Monteyne om artikel 28 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap nietig te verklaren, dan wel aan te passen, heb ik mijn diensten de opdracht gegeven de mogelijkheden te onderzoeken. Ik sluit mij aan bij de bevindingen van de Afdeling Studietoelagen van het Departement Onderwijs, namelijk dat het huidige artikel 28, betreffende de Kadastraal Inkomenstest, behouden moet blijven op basis van onderstaande argumentatie.

Bij de opmaak van het decreet inzake studiefinanciering, dat werd goedgekeurd op 30 april 2004, werd er naar gestreefd om de wetgeving zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij evoluties die zich op onderwijsgebied en in de samenleving voordeden.

De doelstelling inzake studiefinanciering bleef behouden, zijnde de democratisering van het onderwijs. Door het wegwerken van financiële drempels voor bepaalde studenten, wordt een bijdrage geleverd tot het creëren van maximale kwalificatiekansen en ontwikkelingsmogelijkheden voor alle jongeren, ongeacht hun herkomst.

Bij de toekenning van de studiefinanciering wordt derhalve rekening gehouden met de financiële draagkracht van de leefeenheid. Om de draagkracht te bepalen wordt uitgegaan van het referentie-inkomen van de leefeenheid. Om het referentie-inkomen te bepalen wordt de fiscaliteit als basis genomen. Aangezien deze evenwel geen correct beeld geeft van de reële draagkracht van een gezin, worden een aantal correcties op de fiscaliteit doorgevoerd. Zo wordt in positieve zin onder meer nagegaan of er meerdere studenten hoger onderwijs in de leefeenheid aanwezig zijn, of sommige leden van de leefeenheid gehandicapt zijn. Deze factoren hebben een gunstig effect op het al dan niet in aanmerking komen voor studiefinanciering, aangezien hierdoor het aantal punten dat aan de leefeenheid wordt toegekend verhoogt en de maximum toegelaten grens om in aanmerking te komen eveneens hoger ligt.

Een andere correctie bestaat uit het mee in rekening brengen van het kadastraal inkomen. Aangezien het bezit van onroerende goederen ook als vermogensindicator geldt, wordt het kadastraal inkomen mee verrekend om het referentie-inkomen te bepalen en werd door artikel 28 bijkomend de kadastraal inkomenstest ingevoerd.

In het verleden werd vaak de kritiek geuit dat de studiefinanciering terecht komt bij fiscaal onderlegde hogere inkomstencategorieën die door middel van fictief lage inkomsten studiefinanciering genieten. Uitgaan van de door de belastingen nageziene inkomsten, die "feitelijk laag" kunnen zijn bood in die zin geen oplossing. Om daaraan tegemoet te komen werd reeds in 1991 deze test ingevoerd, waarbij een weging plaats vindt van het KI ten aanzien van het inkomen. Voor deze weging werden verschillende kadastrale inkomens in overweging genomen, zowel het kadastraal inkomen van de eigen woning, als dat van eigendommen die niet voor beroepsdoeleinden of voor eigen woning worden gebruikt, het zogenaamde "KI vreemd gebruik". Deze test onderging in de loop van de jaren verschillende wijzigingen, bij zoverre dat de effectiviteit van de maatregel verloren ging. Enerzijds werd de KI-test uitgehold door de mogelijkheid om het KI te wegen ten aanzien van een inkomen van een aansluitend jaar, door het toepassen van een aantal verminderingen op het KI en door het invoeren van een bodem kadastraal inkomen. Anderzijds trof de KI test een aantal groepen die men niet beoogde. Aangezien in de KI test ook het KI van de eigen woning, ook indien deze werd gehuurd, mee verrekend werd, vielen een aantal mensen met een laag inkomen, maar met een (huur)woning met een hoog KI uit de boot.

In het decreet van 30 april 2004 bleef de KI test als principe behouden. Het kadastraal inkomen en het inkomen worden nog steeds ten opzichte van elkaar gewogen. Het behoud van deze maatregel gebeurde om volgende redenen: het bezit van eigendommen dient te worden gezien als beschikken over vermogen. De maatregel vermijdt bovendien dat studiefinanciering terecht komt bij hogere inkomstencategorieën die fiscaal onderlegd zijn en (fictief) lage inkomsten aangeven bij de belastingen.

De KI-test werd evenwel aangepast, dit om een administratieve lastenverlaging door te voeren en om de doelmatigheid van de maatregel te verhogen. In de huidige test wordt namelijk uitgegaan van het recht op wonen, evenals de noodzaak van het bezit van onroerende goederen voor beroepsdoeleinden. Vandaar dat de KI's voor de eigen woning en van de onroerende goederen die voor beroepsdoeleinden worden gebruikt, niet in aanmerking worden genomen. Enkel het zogenaamde KI vreemd gebruik, zijnde onroerende goederen die kunnen worden verhuurd, wordt nog in rekening gebracht voor de KI-test. De achterliggende gedachte hierbij is geweest dat personen die beschikking hebben over een extra-eigendom die niet voor levensnoodzakelijke doeleinden bestemd is, zijnde wonen en beroep, en die zelfs kan worden aangewend voor het bekomen van extra-inkomsten, over reëel extra vermogen beschikken.

Om het doel van de KI-test te bereiken, namelijk beletten dat fiscaal onderlegde leefeenheden met een hoog inkomen maar met fictief lage inkomsten in aanmerking komen voor studiefinanciering, moet er bijgevolg rekening gehouden worden met het KI vreemd gebruik. Het zijn immers deze onroerende goederen die extra inkomen genereren en niet voor levensnoodzakelijke doeleinden bestemd zijn. Het kadastraal inkomen, meer bepaald dat van vreemd gebruik, fungeert dus als instrument om fiscaal onderlegde hogere inkomstencategorieën te weren.

Het decreet maakt bovendien op een tweede manier gebruik van het begrip kadastraal inkomen. Naast de KI-test, maakt het kadastraal inkomen immers ook deel uit van het referentie-inkomen. Op deze manier vervult het KI een tweede functie: het bepaalt de omvang van de toelage. Het KI

vertegenwoordigt immers vermogen en wordt bijgevolg mee opgenomen in het referentie-inkomen. De verhouding van het referentie-inkomen ten opzichte van de maximale inkomensgrenzen bepaalt of en hoeveel studiefinanciering de student zal ontvangen. In tegenstelling tot bij de KI-test, worden zowel het tweevoudige KI vreemd gebruik als het enkelvoudige KI voor beroepsdoeleinden in aanmerking genomen. Het KI van de eigen woning blijft gevrijwaard omwille van het recht op wonen en de vermindering van de administratieve lasten.

Uit simulaties die werden opgesteld om de impact van de nieuwe maatregelen na te gaan, is overigens gebleken dat deze dubbele rol van het KI die nu opgenomen is in het decreet, veel effectiever is dan voorheen.

Artikel 28 aanpassen in die zin dat om in aanmerking te komen voor studiefinanciering, het verdrievoudigd geïndexeerd kadastraal inkomen vreemd gebruik van de personen van wie het inkomen overeenkomstig artikel 23 als uitgangspunt wordt genomen voor de berekening van het referentie-inkomen, maximum 20 procent van de toegelaten inkomensgrens van de leefeenheid in kwestie mag zijn, is geen valabel alternatief aangezien dit geen oplossing biedt voor de opgave van fictief lage inkomsten, waardoor fiscaal onderlegde hogere inkomstencategorieën toch nog van de hoogste toelage zouden kunnen genieten. Bovendien is het wegen van het kadastraal inkomen vreemd gebruik ten opzichte van de maximaal toegelaten inkomensgrens, waarin reeds het tweevoudige KI vreemd gebruik en het enkelvoudige KI voor beroepsdoeleinden opgenomen is, totaal zinloos.

Ondanks de inspanningen om met het decreet inzake studiefinanciering maximaal de beoogde doelgroep te bereiken, zijn we er ons van bewust dat een wetgeving die gebaseerd is op niet-discretionaire criteria, kan meebrengen dat een aantal personen onbeoogd uit de boot vallen. Het is evenwel onmogelijk om in de wetgeving uit te gaan van individuele casussen, die erg specifiek zijn en in de feiten weinig voorkomen.

Om hieraan tegemoet te komen is in het decreet de samenwerking tussen de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen opgenomen. De studentenvoorzieningen kunnen op basis van individuele dossiers, financiering verlenen aan deze studenten die in een moeilijke financiële situatie zitten en die eventueel, niet alleen omwille van de financiële voorwaarde, niet in aanmerking komen voor een studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap.

In de hoop dat ik u hiermee voldoende heb ingelicht, groet ik u hartelijk,

Frank VANDENBROUCKE
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

